

Egy kis harisnyatörténelem

A vevők keresik, de nincs — Évente 3,2 pár az európai átlag alatt

Borúlátó beszélgetés a Budapesti Harisnyagyárban

Aki harisnyát vagy harisnyanadrágot szeretne vásárolni, gyakran üres kézzel távozik a boltból. Nincs. Pedig a fejlett textiliparral rendelkező országok jó néhány éve ismerik vevőik igényét, s ezért a finom női harisnyagyártás 40 százaléka már harisnyanadrág. És ez az arány rohamosan változik. Magyarországon 1969-ben 520 000 harisnyanadrágot hoztak forgalomba, az össztermelés 5 (!) százalékát.

Igen, drágák

A bírálat a Budapesti Harisnyagyárat illeti. Az elnevezés persze „fedőnév”, ők ugyanis a magyar harisnyaipar. Négy gyárukban naponta 5 tonna árut állítanak elő. Ez a hatalmas mennyiség átszámítva kereken 140 ezer pár harisnyát és 24 ezer harisnyanadrágot jelent.

Csecsemőtől a legidősebb korig sok millió a hazai harisnyavásárlók száma. A gyár kétszáznyolcvan-féle terméke között mindaz megtalálható, amit Európa igényel. Ezt bizonyítja, hogy 40 országba exportálják termelésük 35 százalékát, s vevőik elégedettek.

Belföldön tehát monopolhelyzetben vannak.

A vásárlót természetesen mindez kevéssé érdekli. A vásárló arra kíváncsi: milyen fajta és milyen áron kapható harisnya?

Persze, más szempontokat is figyelembe kell venni. Hazánkban — mondják a szakértők — alacsony a vásárlási szint. Nálunk a 16—60 év közötti nők 1969-ben átlagosan 3,2 pár harisnyát vásároltak, míg Ausztriában 17, Angliában 24, Belgiumban 13, Hollandiában 18, Olaszországban 8, Finnországban 9, Franciaországban 13, és az NSZK-ban 28 párat.

Mi indokolja a hazai alacsony vásárlási színvonalat? Az éghajlat semmiképp. Vagy olyan jó minőségűek a magyar harisnyák, hogy kevés kell belőlük? Szögezzük le: nem jobbak, nem rosszabbak, mint a külföldiek.

Tehát drágák a hazai gyártmányok? Igen, drágák. Ennek erkölcsi terhét a Budapesti Harisnyagyár viseli, holott önköltsége hasonló a világtátlaghoz. Mitől szökik hát fel a harisnya ára ilyen ma-

gasra? Többek között a magas forgalmi adótól.

Egy cikk árát, áreltérítésének mértékét önmagában vizsgálni nem indokolt, mert akkor szólni kellene az ártámogatást élvező termékekről is, hiszen az ország árszerkezete összefüggő egészet alkot. A finom női harisnyák ára mégis figyelmet érdemel; ennek érdekes „történelme” van.

A história régi keletű. 1949-ben, amikor a hazai piacon megjelent a magyar nylonharisnya, egy pár 195 forintba került, mondván — akkor talán joggal —, nem népruházati cikk, s aki divatozik, fizesse meg. Amíg évente néhány ezer pár nylonharisnya készült, nem is volt baj. Ám a műselyem- és a hernyóselyemharisnya nem versenyezhetett a nylonharisnya jó tulajdonságaival, s gyártásuk rövidesen megszűnt. A nylonharisnya magas ára viszont megmaradt. Többször mérsékeltek ugyan, de a jelek szerint még nem eléggé.

Népruházati cikk

Attól, hogy az ára magas, nem lesz tartósabb a harisnya. Akár olcsó, akár drága, harisnya nélkül nem járhatunk. Fogysztásának jövedelemérzékenysége minimális, foglalkozástól függetlenül megközelítően azonos összeget költünk évente harisnyavásárlásra. A harisnya ugyan- is mással nem helyettesíthető népruházati cikk. A hiány pótlásáról pedig ki-ki a maga módján gondoskodik. A belkereskedelem például évi kétfélmillió pár importálásával, a külföldre utazó turista konzervet és szalámit eszik, de évente 1—

1,5 millió párat hoz magával külföldről. A többségnek marad a szemfelszedés, amire 5—8 millió forintot költünk évente.

Bolgár István, a Budapesti Harisnyagyár kereskedelmi igazgatója nem fest derűs képet a jövőről.

— A hazai termelés rohamosan fejlődik, a kínálat mégsem kielégítő. Az exportmegrendelők is igényesek, ők ugyan-csak a harisnyanadrágot keresik, kéri. Szívesebben és gazdaságosabban értékesítenénk e cikkeket belföldön, de a többlettermék jelentős hányada — a gépek devizahiteles beszerzése miatt — nyugati exportra kerül. Így tehát a finom harisnyanadrág egy-két évig még a belföldi piac egyik legjelentősebb hiánycikke lesz.

Hazai alapanyaggal

Sokakat érdekel a mini—maxi-harisnya sorsa is. Sztár lett; nem ráncosodik, csinos viselet. De még csak kísérleti példányokkal találkozhatunk.

— Nem szívesen nyilatkozom erről — mondja a gyár kereskedelmi igazgatója. — November végén ugyan megindult a nagyüzemi gyártás, de év végéig csak 80 ezer pár készült. Az új év első felére 300 ezer párra kötöttünk szállítási szerződést a belkereskedelemmel. Februártól már hazai alapanyaggal dolgozunk, s azután, ha a vevők úgy kívánják, a normál finomharisnya terhére ebből a rugalmas szálból készítjük a harisnyákat, és a harisnyanadrágokat. Ennek ellenére a hazai piac igényeit jelenlegi kapacitásunkkal nem tudjuk kielégíteni.

Antal Anikó